

† VERES PÁLNÉ

(1815—1895).

Az a név, melyet tollamra veszek, a tizenkilencedik század egyik *legnagyobb* magyar asszonyának a neve.

Legnagyobb, mert a legnemesebb, a legégetőbb szükségű, a legmesszebb kiható eszmének a megtestesülését jelenti.

A mi az embert az állattól legélesebben elválasztja, az : a tudás.

Veres Pálné a tudás apostola volt.

A mi a nőt önálló lényvé, saját magának és hozzátartozói-
nak támaszává teszi, az : a műveltség.

Veres Pálné a műveltség előharczosa volt.

A mi a nőt jóvá, könyörületessé, munkaszeretővé, kötelesség
teljesítővé teszi, az a műveltségből származó lelkinemesség.

Veres Pálné a lelkinemességnek köztünk járó eleven példája
volt, s azt akarta — és akaratát meg is valósítá — hogy sok sok
ezer s évek múltán sok százezer magyar leány találja meg azt az
ösvényt, mely a tudás, a műveltség s a lelkinemesség útjára vezet.

Volt idő, alig rövid huszonöt éve annak, midőn még kétségbe
vonta az ország legnagyobb része, hogy a magyar leánynak tanul-
nia kell; tanulnia *alaposan*, komolyan, évek hosszú során át ép
úgy mint a magyar fiúnak.

Azt mondták, elég ha olvasni, írni, kissé számolni tud :
ügyesen varr és megkavarja a rántást is, ha kell.

Sötét időszak volt ez.

Női iskola alig találkozott, mely említést érdemelne. Az állam
még csak tervezgetett, egyesek pedig anyagi gyengeségüknél fogva
nem állíthattak fel mintaiskolákat.

Nem is érezte annak szükségét akkor még senki. Mire való
az iskola, a magasabb fokú női tanintézet, ha a leánynak elég az
elemi tudás? Ahogy eddig megvoltunk, meglehetünk ezután is.
Mire a leányoknak lélektant, széptant, művelődés történetet, könyv-
vitelt tanulni? Kérdék az öregek gúnyosan.

Veres Pálné tudta *mire* kell az, s ki mondta a jelszót: «ha-
ladjunk!»

Kezdte a magyar nők lelkesebb és műveltebb részét zászlója
alá toborzani s megalkotta a jótékony női egyesületek egyik leg-

hatalmasbikát s kulturális tekintetben legnyomatékosabbját: az «Orsz. Nőképző egyesületet.»

Ma már erős és hatalmas az egylet, s erős és hatalmas az az intézet melynek impozáns épülete a székes főváros egyik belvárosi utcáját díszíti, de huszonöt évvel ezelőtt még gyenge kis láng volt az a mozgalom, mely ezt létesíté, s ha Veres Pálné nincs, a tudatlanság, a gúny és a részvétlen közöny elhamvasztotta volna a kis lángot idő előtt.

Veres Pálné a nagy lelkek adományával volt megáldva; a jövőbe látott.

Látta a művelt magyar nőt, a ki rövid huszonöt év alatt helyre pótolja kilencszáz év mulasztását, hogy mikor megcsendül az ezredik év üdvriadalma, műveltségben ép oly gazdagon jelenhessék meg a nemzeti öröm ünnepén, mint a külföld rég dédelgetett, oskolázott, tanúlt művelt asszonya.

Egyesek mindig akadtak, akik önművelődés következtében kimagosodtak a tömegből.

De Veres Pálné azt akarta, hogy ne csak egyesek ériék el a művelt országok színvonalát, hanem a magyar nők általános színvonalára emelkedjék oda.

Fáradságot, áldozatot nem ismerve küzdött ez eszméért, s a kik az életet ismerik, tudják jól, mennyivel több erkölcsi bátorság kell ahhoz, hogy az előítéletek sötétsége ellen küzdjünk, mint ahhoz, hogy egy várat megvédelmezzünk.

Veres Pálné a küzdelemben vitted lelkesedését, az ügy iránti teljes odaadását, a nagy szellemi fensőbbiségét, óriási akaraterjét, s megteremté a semmiből az Orsz. Magyar Nőképző egyesületet és annak felsőbb leány nevelő intézetét és iskoláját.

Ha vannak a magyar történelemnek nagy női alakjai, úgy Veres Pálné, szül. Beniczky Hermin, a nagyok közül való. A magyar művelődéstörténetnek pedig örökre legnagyobb női alakja marad, a ki a *legnehezebb*, az *első* követ emelte fel, hogy a női műveltség *jogosult voltának* biztosítsa általa az elismerést.

Ma már nincs ember nagy Magyarországon a ki kétségbe merné vonni, hogy a nőnek tanulnia kell . . .

Áldjuk érte Veres Pálné nevét!

SZÉKELY ILONA.